

MIDTRE GAULDAL KOMMUNE
Rørosveien 11
7290 STØREN

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.: 06/02880-182

15.03.2021

Ark.: 326.12 BS

Vedtak i navnesak 2020/304 – Skårvollen, Bordal og Liin i Midtre Gauldal kommune

Statens kartverk har i dag gjort vedtak om skrivemåten av tre gårdsnavn i Midtre Gauldal kommune:

- **Skårvollen**
- **Bordal**
- **Liin**

Skrivemåten av gårdsnavna blir også retningsgivende for navn som er avleda av gårdsnavna, se under gjennomgangen av hvert enkelt navn nedafor.

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 7 tredje ledd i lov om stadnamn.

Bakgrunn og høring

Navnesaken ble tatt opp av Språkrådet i samband med adressering i kommunen, i brev datert 17.7.2020. Navna er tenkt brukt som ledd i adressenavn. De har hatt flere skrivemåter i offentlig bruk, og hensikten med navnesaken å fastsette rett skrivemåte for offentlig bruk.

Kartverket har sendt saken til uttalelse i Midtre Gauldal kommune i brev 21.8.2020. Kommunen har kunngjort saken i lokalavisa og på kommunale nettsider. Brukseiere har fått saken tilsendt direkte.

Det kom inn tre innspill i saken. I brev datert 20.1.2020 har kommunen sendt de lokale uttalelsene til Språkrådet.

Språkrådets stedsnavntjeneste har sendt oss sine tilrådingar til skrivemåter i brev datert 12.2.2021. Høringssvar, tilråding fra Språkrådet og Kartverkets vurdering blir tatt opp under hvert enkelt navn. Språkrådets grundige gjennomgang er vedlagt.

Rettslig grunnlag

Når skrivemåten av et stedsnavn skal fastsettes for offentlig bruk, er hovedregelen at det skal tas utgangspunkt i den nedarva lokale uttalen av navnet. Nedarva lokal uttale defineres i lov om stadnamn § 2 e som «uttale som er overlevert frå tidlegare generasjonar, som har vore vanleg på staden, og som framleis er i levande bruk». Skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivings-

prinsipper for norsk, jf. § 4 første ledd i loven. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet, jf. § 1 første ledd.

I *utfyllende reglar om skrivemåten av norske stadnamn* er det mer detaljerte bestemmelser om hvordan stedsnavn skal normeres.

I tillegg må det tas hensyn til skrifttradisjonen for navnet saken gjelder, og hva som er registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR) fra før. Lokale ønsker fra dem som har uttalerett, skal også spille inn.

Skrivemåten av slektsnavn skal ikke påvirke skrivemåten av stedsnavn. Vedtak som gjelder skrivemåten av stedsnavn, får heller ikke følger for skrivemåten av slektsnavn.

Skårvollen, gnr. 44

Eierne av bnr. 44/1 ønsker primært skrivemåten *Skårvold* som brukes i matrikkelen i dag, men kan akseptere skrivemåten *Skårvoll*.

Norske Gaardnavne har registrert de eldre skrivemåtene *Scholuold* (1624, 1626), *Skoruold* (1631), *Skoruold*, *Skoluold* (1664) og *Schaarwold* (1723), og forklarer navnet slik: «**Skálavøllr?*, af *skáli* m., *Stue*, *Vaaningshus*, og *vøllr* m., *Vold*.»

I nyere kilder ser vi en overgang fra skrivemåten *Skål-* til skrivemåten *Skår-*. Økonomisk kart fra 1963 har *Skålvoll*. Norge 1:50 000 har *Skaalvold* i 1952, *Skarvoll* 1971, *Skålvollen* 1999, *Skårvollen* 2004 og 2009.

Matrikkelen i 1950 har *Skålvold*, i dag *Skårvold*.

Uttalen har samme utvikling. Etter Norske Gaardnavne fra 1901 og opplysninger fra 1948 er uttalen /skålvålljen/ med tjukk l. Uttalen /skårvålljn/ er registrert i en helt fersk innsamling i Språkrådets stedsnavnbase, og blir bekrefta av informanter.

Språkrådet skriver i sin tilråding at både eldre uttaleopptegetninger og eldre skriftformer med l viser at uttalen med tjukk l må ha vært rådende tidligere. Spørsmålet er om denne uttalen er i levende bruk, jf. avsnittet Rettslig grunnlag. Språkrådet har kontaktet flere lokale informanter i alderen 60-80, og ingen av disse var kjent med uttalen med tjukk l. Språkrådet tilrår derfor skrivemåten *Skårvollen*, i samsvar med dagens uttale.

Kartverket er har fått samme opplysninger om uttalen, og er enig i at *Skårvollen* er rett skrivemåte etter loven for gårdsnavnet, når uttalen med r er den eneste som er kjent i dag.

Grunneierne på bnr. 44/1 ønsker skrivemåten *Skårvold* eller *Skårvoll*. Kartverket vedtar skrivemåten *Skårvoll*. Dette er i samsvar med skrivemåten for museet i SSR (Skårvoll gård og museum), samtidig som *voll* er i samsvar med norsk rettskriving. Dersom eierne er uenige i vedtaket, kan de ta kontakt med Kartverket, se avsnittet om bruksnavn nedafor.

Kartverket vedtar følgende skrivemåter:

- **Skårvollen**   gard, gnr. 44
- **Skårvoll**   bruk, bnr. 44/1
- **Skårvollmoan**   mo
- **Skårvollbekken** bekk*
- **Skårvollvollen** seter ved Ena
- **Skårvollvollen** seter i Sanddalen

Skålvollen registreres som historisk navn

*Skårvollbekken var ikke med i oppstartsbrevet. Navnet har vært feilskrevet *Skåvellbekken* på kart. *Skårvollbekken* bekrefte av grunneier og Språkrådets ferske innsamling.

Berdalen – Bordal, gnr. 77

Det har kommet to høringsinnspill her, begge ønsker skrivemåten *Bordal*. Grunneierne på 77/1 og 5 og 77/2 skriver «Bordal har vi tilhørighet til, ikke Berdalen». De viser til skrivemåten i eldre dokumenter og kart, og har lagt ved kopier av disse. De refererer i fortid til den tradisjonelle uttalen som oppgis i bygdeboka: «uttalen var Be'dælen». Grunneierne på 77/3 bruker skrivemåten *Bordal* og skriver at dette er daglig tale. De uttaler seg også om seternavna, se nedafor.

Norske Gaardnavne har registrert de eldre skrivemåtene: i *Berudale* fra sagaene, i *Berodale* (1220), i *Bæradall* (1432), i *Bærodall* (cirka 1430), *Berdall* (cirka 1514), *Bordall* (1549), *Berdall* (1559), *Børdall* (1590), *Bordal* (1624, 1626), *Boedall* (1631), *Bordal* (1664) og *Bordall* (1723). Navnet var opprinnelig *Berudalr*. Førsteleddet er et elvenavn *Bera, som i dag har formen *Buru*.

Dagens matrikkel har *Bordal*, *Bordals-* for alle bruksnavna, bortsett fra bnr. 9 *Burdalslian*. Skrivemåtene i eldre matrikler er *Bordal* (*Bærodal*) 1838, *Berdal* 1886. I 1950 er skrivemåten *Berdal* for bnr. 1-4 og 6, og *Bordal-* for bnr. 8-10: *Bordalsbakken*, *Bordalslien* og *Bordalseng*.

Økonomisk kart fra 1963 har *Bordal* om gården, *Berdalsvollan* om setra. Norge 1:50 000 har varierende skrivemåter for gårdsnavnet: *Bordal* 1952, *Berdal* 1971, *Berdalen* 1998, 2001, 2009. Setra skrives *Bordalsætra* i alle utgavene.

Uttalen er /bedaLen/ etter Norske Gaardnavne fra 1901, *Be'dæln*, dat. *-la* etter bygdeboka «Busetnad og folkeliv i Soknedal» fra 1971.

Språkrådet skriver i tilrådinga si at eldre skrivemåter og uttaleformer viser at vokalen i førsteleddet opprinnelig har vært e-. Uttalen *bed'æLn* (med tjukk l) er bekreftet av en informant født i 1942. Folk født rundt 1960 kjenner imidlertid ikke denne uttalen, de kjenner bare *bordal*, uttalt med tynn l. Denne skriftpåvirka uttalen er i ferd med å fortrenge den tradisjonelle uttalen. Det er altså bare så vidt uttalen med e oppfyller kravet nedarva uttale, se avsnittet Rettslig grunnlag ovenfor. Språkrådet tilrår å beholde *Berdalen* som felles navn for gården (grenda) for å bevare den tradisjonelle uttalen som fortsatt er kjent av de eldste, men åpner for *Bordal* som navn på de enkelte bruka (*Berdalen* eller *Bordal*).

Etter hovedregelen i loven skal den nedarva uttalen ligge til grunn når man normerer stedsnavn. I dette tilfellet er uttalen med e nesten helt avløst av *bordal*, slik at folk i sekstiårene og yngre faktisk ikke forstår hvilken gård det dreier seg om når de hører den eldre uttalen. Det er viktig å bevare stedsnavn som kulturminner, men stedsnavnet må også oppfylle sin funksjon som lokalitetsbetegnelse. Derfor velger Kartverket å fastsette skrivemåten *Bordal*, i samsvar med den uttalen som brukes av de aller fleste i dag, og i samsvar med det lokale ønsket. *Berdalen* blir registrert som historisk.

Bruksnavn der gårdsnavnet inngår, får også skrivemåten *Bordal*. Eiendommene bnr. 5 *Bordalshaugen* og 6 *Bordal lille* er utgått og blir tatt ut av saken. For bnr. 9 vedtas skrivemåten *Bordalsliin*, med gårdsnavnet i førsteleddet og bøyningensendelse i samsvar med den lokale formen (se tilrådinga fra Språkrådet). For bnr. 10 vedtas skrivemåten *Engan* i samsvar bygdeboka og tilrådinga fra Språkrådet. Dersom grunneierne ønsker en annen skrivemåte enn den Kartverket vedtar, kan de ta kontakt med Kartverket, se avsnittet Bruksnavn nedafor. Grunneierne kan også ta kontakt med Kartverket dersom de ønsker at daglignavn som *Nordgarden* og *Oppstu* skal registreres i sentralt stedsnavnregister.

Grunneierne på 77/3 oppgir i innspillet at to av gårdene *Bordal* har setervoller, *Oppstu* 77/4, og *Nordgarden* 77/3. Selv bruker de *Bordalsvollan* om setrene, mens eierne på 77/4 bruker *Bordalsætra* om setra si. Kartverket velger å beholde begge navna som er i bruk, og vedtar *Bordalssætra* for setra til 77/4. Skrivemåten er med fuge-s, (jf. *Bordals-vollan* og *Bordals-sætra*). *Bordalsvollan* blir vedtatt som et felles navn for begge setrene. *Bordals-* blir også riktig sammensetningsmåte i adressenavnet.

Kartverket vedtar følgende skrivemåter:

- **Bordal** gard, gnr. 44
- **Bordal** bruk, bnr. 1-4
- **Bordalsbakken** bruk, bnr. 8
- **Bordalsliin** bruk, bnr. 9
- **Engan** bruk, bnr. 10
- **Bordalssætra** setra til bnr. 77/4
- **Bordalsvollan** seter, omfatter begge setrene

Berdalen blir registrert som historisk navn

Lian – Lium - Liin, gnr. 93

Uttalen er /liinj/, dativ /-øm/ etter Norske Gaardnavne og bygdeboka.

Eierne av bnr. 93/1 skriver «Det er riktig at lokal uttale er liinj og i dativ liøm. I skrift har dette blitt Lium som slektsnavn, men som geografisk navn blir det feil. Liahaugen uttales lokalt Liahøvven. Liumsløkkja er også feil, og bør få navnet Lialøkkja eller Liløkkja. Liumsveien blir også språklig feil. Skal en være konsekvent bør den hete Liaveien eller Liveien.

Norske Gaardnavne har registrert de eldre skrivemåtene *Liidt* (1590), *Liomb* (1664) og *Lium* (1723), og forklarer navnet som bestemt form flertall av hunkjønnordet *li*.

Økonomisk kart 1963 kart har *Lian*. Norge 1:50 00 har *Lian* i 1952 og 1971, *Liin* i 1992 - 2009.

Dagens matrikkel har *Lium* for bnr. 1, mens ØK og bygdeboka bruker *Liahaugen*. *Lium* brukes også om bnr. 2 og bnr. 7 (bnr. 7 er det utskilte tunet på bnr. 2). I matrikkelutkastet fra 1950 er gårdsnavnet og bnr 1 og 2 skrevet *Lium*.

Språkrådet peker på at det ikke er noen uenighet om uttalen, eller at navnet er bestemt form flertall av ordet *li*. Språkrådet tilrår den talemålsnære skrivemåten *Liin*, og viser til at «Utfyllende reglar om skrivemåten av norske stadnamn» § 4.3.3 åpner for endinga *-in* i samsvar med dialektuttalen i bestemt form flertall.

Kartverket er enig i Språkrådets vurderinger, og vedtar *Liin* for gårdsnavnet og for bnr. 2 og 7. I sammensetninger brukes *Lia-* lokalt, for eksempel i *Liahaugen*, og *Lia-* blir også vedtatt som skriftform. *Lia-* blir også riktig sammensetningsmåte i adressenavnet.

Kartverket vedtar følgende skrivemåter:

- **Liin** gard, gnr. 93
- **Liahaugen** bruk. bnr. 93/1
- **Liin** bruk, bnr. 2 og bnr. 7
- **Lialøkkja** skog, teig som tilhører 93/2

Kunngjøring

Kommunen skal sørge for at vedtaket gjøres kjent for de partene i kommunen som har klagerett etter § 12 første ledd i loven, og som ikke er adressater i dette brevet, jf. § 9 i forskrift om stadnamn.

Når vedtaket gjelder skrivemåten av bruksnavn, skal kommunen sende melding om vedtaket direkte til eierne av bruket.

Bruksnavn

Vedtaket om skrivemåten av gårdsnavn skal som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten av bruksnavn som er identisk med gårdsnavnet, eller der gårdsnavnet inngår som en del av bruksnavnet. Men etter § 5 tredje ledd i lov om stadnamn har eieren rett til å fastsette en annen skrivemåte av navn på eget bruk enn den som følger av § 4 første ledd i loven. Forutsetningen er at han/hun kan dokumentere at skrivemåten har vært i offentlig bruk som bruksnavn (på offentlig kart, på skilt, i matrikkelen, skjøte e.l.). I så fall må eieren sende

krav om det til Kartverket og legge ved slik dokumentasjon. Kartverket er formelt vedtaksorgan også for skrivemåten av bruksnavn fastsatt av eieren.

Bruk av vedtatte skrivemåter

Vi vil minne om reglene i stedsnavnloven om plikt til å bruke vedtatte skrivemåter, jf. § 11, spesielt første setning, som har denne ordlyden: «Når skrivemåten av eit stadnamn er fastsett etter denne lova og ført inn i stadnamnregisteret, skal han brukast av eige tiltak av dei som er nemnde i § 1 tredje ledd.» Det vil si organer for stat, fylkeskommune og kommune samt selskaper som det offentlige eier fullt ut. Vi presiserer at lov om stadnamn regulerer *offentlig* bruk av stedsnavn. Privatpersoner og bedrifter som ikke er heleide av det offentlige, er derfor ikke pålagt å følge vedtatte skrivemåter.

Når det samme navnet er brukt om ulike navneobjekter på samme sted, skal skrivemåten i primærfunksjonen som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten i de andre funksjonene. Dersom dette vedtaket blir stående uten at det blir påklagd, legger vi derfor til grunn at kommunen vedtar samme skrivemåten i ev. adressenavn og adressetilleggsnavn der navnet blir brukt.

Når det er gjort vedtak om adressenavn skal den vedtatte skrivemåten legges inn i matrikkelen, og adressenavn i SSR vil bli oppdatert fra matrikkelen. Vedtak om adressenavn skal fortsatt sendes til bl.a. Kartverket, jf. § 9 fjerde ledd i forskrift om stadnamn.

Kartverket fører den vedtatte skrivemåten av bruksnavn i SSR, og skrivemåten hentes inn i matrikkelen derifra.

Klage

Vedtaket om skrivemåten kan etter § 12 i lov om stadnamn påklages av dem som etter § 6 bokstav a til c har rett til å ta opp saker om skrivemåten av stedsnavn. Klagefristen er tre uker fra meldinga om vedtaket er kommet fram til mottaker, jf. § 9 i forskrift om stadnamn. Dersom meldinga skjer med offentlig kunngjøring, starter klagefristen fra den dagen vedtaket blir kunngjort første gang. De som har klagerett, har rett til å se saksdokumentene, som er arkivert hos vedtaksorganet. Det er anledning til å søke om utsatt iverksetting av vedtaket til klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

En eventuell klage skal sendes til Kartverket med kopi til kommunen. Klagen skal grunngis, og grunngivinga må behandle alle navn eller navneledd klagen gjelder.

Når man tar opp en klagesak, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for navnesaker ellers. Dersom vedtaket blir opprettholdt, sender Kartverket saken vidare til klagenemnda for stedsnavnsaker, som er oppnevnt av Kulturdepartementet.

Med vennlig hilsen

Lars Mardal
fylkeskartsjef

Berit Sandnes
stedsnavnansvarlig

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Lenker: [Lov om stadnamn](#)
[Utfyllande reglar om skrivemåten av norske stadnamn](#)

Innsynsløsning for SSR: www.norgeskart.no/ssr/

Matrikkelsøk: <https://seeiendom.kartverket.no>. Søk gnr./bnr., Midtre Gauldal

Vedlegg: Tilråding fra Språkrådet

Kopi SPRÅKRÅDET
Monica Broen, MIDTRE GAULDAL KOMMUNE